

Uzasadnienie

Regionalny dyrektor ochrony środowiska, zgodnie z delegacją ustawową zawartą w treści art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916), ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan ochrony dla rezerwatu przyrody. W tej sytuacji posiada również kompetencje do zmiany przedmiotowego aktu prawnego.

Plan ochrony dla rezerwatu „Gałęźna Góra” został ustanowiony zarządzeniem Nr 19/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Gałęźna Góra” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2012 r. poz. 3315). Następnie, zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 2 czerwca 2016 r. zmieniono zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Gałęźna Góra” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 2039).

Zmiana polegająca na doprecyzowaniu celów działań ochronnych, wynika z zarzutów formalnych Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., Zn. INFR(2021)2025 C(2021)2179, w sprawie obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000.

Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

1. indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
2. kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
3. indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
4. indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
  - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);
  - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);
  - c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
  - d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);

- e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach;
- f) odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

Zatem, szczegółowe cele działań ochronnych określono na poziomie wskaźników stanu ochrony, odpowiadających poszczególnym parametrom stanu ochrony w ten sposób, żeby były określone docelowe, wynikające z metodyki PMS GIOŚ, konkretne miary wskaźników.

Cele uszczegółowiono na podstawie dokumentacji planu ochrony rezerwatu przyrody „Gałęźna Góra” (Lewczuk i in. 2011) oraz przewodników metodycznych GIOŚ dla siedlisk przyrodniczych 9110 (2015), 9130 (2015), 9160 (2012), 91E0 (2010 ze zmianami z 2015).

1. 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)

Wszystkie wskaźniki ocenione właściwie (FV) planuje się utrzymać w takim stanie. Stan właściwy dla wskaźnika „wiek drzewostanu” wynosi > 10% udział drzew starszych niż 100 lat. Inwentaryzacja wykazała > 20% udziału takich drzew.

W przypadku parametru „naturalne odnowienia drzewostanu” stwierdzono obfite odnowienia buka zwyczajnego *Fagus sylvatica*.

Podczas inwentaryzacji, przeprowadzonej na potrzeby dokumentacji do planu ochrony rezerwatu przyrody, nie istniał poradnik metodyczny dla siedliska 9110, w związku z czym nie wszystkie wskaźniki zostały zwaloryzowane. Dobór wskaźników oraz ich wagę w ostatecznej ocenie stanu zachowania siedliska oparto wówczas na ogólnych wytycznych GIOŚ, dotyczących monitoringu tego typu siedlisk, scharakteryzowanych w opracowaniu Klubu Przyrodników (Pawlaczyk 2008) dotyczącym wdrożenia założeń ochrony Natura 2000 w Lasach Państwowych oraz wskazówek zawartych w szczegółowych wytycznych metodycznych dla innych typów siedlisk o znaczeniu europejskim.

2. 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion*)

Wszystkie wskaźniki ocenione właściwie (FV) planuje się utrzymać w takim stanie. Stan właściwy dla wskaźnika „wiek drzewostanu” wynosi > 10% udział drzew starszych niż 100 lat. Inwentaryzacja wykazała > 20% udziału takich drzew. W przypadku parametru „naturalne odnowienia drzewostanu” stwierdzono obfite odnowienia buka zwyczajnego *Fagus sylvatica*.

Zaplanowano poprawę wskaźnika „obecność gatunków w drzewostanie” poprzez stopniowe usuwanie świerka ze wszystkich warstw drzewostanu. Poprawa wskaźnika do stanu właściwego (FV) możliwa w perspektywie dłuższej niż ramy czasowe planu ochrony.

Podczas inwentaryzacji, przeprowadzonej na potrzeby planu ochrony rezerwatu przyrody, nie istniał poradnik metodyczny dla siedliska 9130, dlatego obecnie nie wszystkie wskaźniki zostały zwaloryzowane. W związku z podobnym zakresem merytorycznym parametr „charakterystyczna kombinacja florystyczna” w obecnym projekcie zarządzenia oceniono na podstawie wskaźnika z dokumentacji planu ochrony „gatunki charakterystyczne”. Dobór wskaźników oraz ich wagę, w ostatecznej ocenie stanu zachowania siedliska, oparto na ogólnych wytycznych GIOŚ dotyczących monitoringu tego typu siedlisk, scharakteryzowanych w opracowaniu Klubu Przyrodników (Pawlaczyk 2008) dotyczącym wdrożenia założeń ochrony Natura 2000

w Lasach Państwowych oraz wskazówek zawartych w szczegółowych wytycznych metodycznych dla innych typów siedlisk o znaczeniu europejskim.

3. 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*)

Wszystkie wskaźniki ocenione właściwie (FV) planuje się utrzymać w takim stanie. Perspektywy utrzymania właściwego stanu oceny wskaźnika „naturalne odnowienie drzewostanu” są dobre, gdyż stwierdzono bardzo dobre odnawianie się drzewostanu i ekspansję grabu na dogodne dla niego siedliska i w jego najbliższym otoczeniu.

Wskaźnik „charakterystyczna kombinacja florystyczna runa” oceniono niezadowolająco (U1). Stan ten planuje się utrzymać, poprawa może zająć przede wszystkim z przyczyn naturalnych.

Wskaźnik „udział w drzewostanie gatunków liściastych (bez wczesnosukcesyjnych)” oceniono niezadowolająco (U1) i tak też planuje się go utrzymać. Inwentaryzacja wykazała typową kombinację florystyczną dla grądu subatlantyckiego z udziałem gatunków liściastych w przedziale 50-90%.

Nie przewiduje się poprawy wskaźnika „udział graba” ocenionego niezadowolająco (U1). Stwierdzono, że grab jest gatunkiem dominującym tylko w części płatów siedliska i zastępuje go buk, jesion i olsza czarna. Poprawa mogłaby zająć pod warunkiem mocno ingerujących zabiegów, które nie są wskazane. Nie oczekuje się poprawy z przyczyn naturalnych.

Wskaźnik „gatunki obce geograficznie w drzewostanie” planuje się poprawić do stanu właściwego. Wykazano znikomy udział gatunków obcych geograficznie w drzewostanie - pojedynczy świerk. Zaplanowano stosowne działania ochronne zmierzające do poprawy oceny wskaźnika do stanu właściwego (FV).

Obecnie wskaźnik „martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości” oceniono źle (U2), tj. <3 szt./ha. W obszarze nie stwierdzono kłód o grubości przekraczającej 50 cm. Poprawa możliwa w horyzoncie czasowym wykraczającym poza okres obowiązywania planu ochrony.

4. 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnetum glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

W rezerwacie występują 2 podtypy siedliska 91E0: 91E0-3 łęg olszowy gwiazdnicowy (*Stellario nemorum-Alnetum glutinosae*) i 91E0-5 podgórski łęg jesionowy (*Carici remotae-Fraxinetum*).

Wszystkie wskaźniki ocenione właściwie (FV) planuje się utrzymać w takim stanie. Przy ocenie wskaźnika „gatunki charakterystyczne” (FV) na jednym stanowisku stwierdzono kombinację florystyczną typową dla łęgu olszowo gwiazdnicowego, a na drugim stanowisku - typową dla podgórskiego łęgu jesionowego.

Wskaźnik „gatunki obce geograficznie w drzewostanie” oceniono na podstawie wskaźnika z dokumentacji „gatunki obce geograficznie i ekologicznie w drzewostanie i podszycie”. Nie Stwierdzono takich gatunków – ocena właściwa (FV).

Wskaźnik „inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie” oceniono na podstawie wskaźnika z dokumentacji „inwazyjne gatunki obce w runie”. Stwierdzono niewielki udział niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*, lecz bez oznak inwazyjności. Ocenę właściwą (FV) przyznano także ze względu na brak występowania gatunków obcych w podszycie na podstawie wskaźnika „gatunki obce geograficznie i ekologicznie w drzewostanie i podszycie”.

Wskaźnik „ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie” oceniono właściwie (FV) – nie stwierdzono takich gatunków.

Inwentaryzacja wykazała brak zalewów – zbiorowisko uzależnione od wysięków wód gruntowych. Jednak panują tam optymalne warunki wilgotnościowe. W związku z tym wskaźnik „reżim wodny” oceniono właściwie (FV).

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Gdańsku (pismo Zn. spr.: ZO.7212.5.2022 z dnia 25.01.2022 r.). Nie wniesiono żadnych uwag.

Nadleśnictwo Gdańsk (pismo Zn. spr.: ZG.7212.2.2022 z dnia 24.01.2022 r.) zgłosiło uwagi dotyczące występowania niespójnych danych w projekcie zarządzenia z Planem Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gdańsk na lata 2015-2024. Według PUL na terenie rezerwatu przyrody „Gałęźna Góra” nie występuje siedlisko grądu subatlantyckiego, ponadto nie zgadzają się powierzchnie pozostałych siedlisk przyrodniczych. W projekcie zarządzenia nie doprecyzowano w sposób jednoznaczny, czy poszczególne wskaźniki w celach działań ochronnych odnoszą się do granic rezerwatu, czy całego obszaru Natura 2000. Nadleśnictwo zwróciło się z prośbą o udostępnienie dokumentacji, z której korzystano przy określaniu powierzchni poszczególnych siedlisk. W odpowiedzi na zgłoszone wątpliwości wysłano pismo RDOŚ-Gd-WOC.6202.2.2022.AL.2 z dnia 31 stycznia 2022 r., w którym wyjaśniono zgłoszone wątpliwości.

Projekt został także pozytywnie zaopiniowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (pismo DZP-WP.6202.9.2022.AL z dnia 20.01.2022 r.).

Projekt zmiany zarządzenia udostępniono publicznie, zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373). Udział społeczny został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem zmiany planu ochrony oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku nr RDOŚ-Gd-WOC.6320.2.2022.AL.2 z dnia 1 lutego 2022 r. na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, przesłano do Starostwa Powiatowego w Wejherowie oraz Urzędu Gminy Wejherowo z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń oraz zamieszczono w prasie (Obwieszczenie RDOŚ-Gd-WOC.6320.2.2022.AL.1 z dnia 20.01.2022 r.) Gazeta Wyborcza 31.01.2022 r.

W tym czasie nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski.

Regionalna Dyрекacja Lasów Państwowych w Gdańsku pismem Zn.spr.:ZO.7212.5.2022 z dnia 1 marca 2022 r. nie wniosła uwag do projektu.

Nadleśnictwo Gdańsk pismem Zn. Spr.:ZG.7212.2.2022 z dnia 1 marca 2022 r. nie wniosło uwag do projektu.

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 z późn.) przez Radę Gminy Wejherowo - uchwała Nr XL/473/2022 Rady Gminy Wejherowo z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie zaopiniowania projektu planu ochrony rezerwatu przyrody „Gałęźna Góra”.

Ponadto swoją opinię na temat projektu zarządzenia wyraziła Regionalna Rada Ochrony Przyrody (Uchwała Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Gdańsku z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie wydania opinii do

projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Gałęźna Góra”.

Ponadto, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) projekt planu zadań ochronnych zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie danych ekoportal.gov.pl (pod numerem karty 224/2022).

Projekt zarządzenia został uzgodniony, w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135 z późn. zm.) z Wojewodą Pomorskim, pismem nr PN-I.0041.21.2022.MM z dnia 5 lipca 2022 r.